

Älvdalens kommun
Älvdaelien tjjelte

Bilaga 1

Faktaunderlag, nuläge Älvdalen

Innehåll

1 Faktaunderlag	4
1.1 Kommunbeskrivning	4
1.2. Total mängd avfall	5
1.3 Förpackningar och returpapper	7
1.4 Förbränning	7
1.5 Avfall till deponering	8
1.6 Nedlagda deponier	8
1.7 Insamlingssystem och anläggningar	9
1.8 Övrigt kommunalt avfall	10
1.9 Avfall som kommunen inte ansvarar för	10
Referenser	11

1 Faktaunderlag

I detta dokument redovisas valda delar av fakta om hur Älvdalens kommun presterar gällande avfallshantering och avfallsnivåer. I Bilaga 1 har olika underlag sammanställts inför framtagandet av fakta till figurer och tabeller i Kretsloppsplanen med tillhörande dokument.

1.1 Kommunbeskrivning

Nedan beskrivs näringslivets och det kommunala ansvarets (hushållsavfall) huvudsakliga struktur och dess koppling till uppkomst och hantering av verksamhetsavfall och avfall med kommunalt ansvar (hushållsavfall). En ansats till beskrivning görs också av näringslivets och annan verksamhets betydelse inom området återbruk och förebyggande av avfall.

Kommunens fysiska planering och övriga strategiska planering som knyter an till avfallsområdet, och samverkar med de strävanden som finns i avfallsarbetet, berörs.

I Älvdalens kommun finns ca 600 företag, undantaget enskilda skogsägare. De flesta företagen i kommunen är små- och mikroföretag med 0–100 anställda. Största privata arbetsgivare är Idre Fjäll med runt 500 anställda, följt av Pressmaster på ca 100 anställda och Älvdalens utbildningscentrum och Blybergssågen med ca 70–80 anställda per företag. Näringslivet är differentierat och nästan alla branscher finns representerade i kommunen.

Tillverkningsindustri och besöksnäring är de största branscherna i kommunen. I kategorin tillverkningsindustri finns allt från betong- och metallindustri till trävaruframställning.

Träindustrin företräds inom sågvaru-, möbel-, fönster-, byggnads-/inrednings- och prefab hustillverkning. Stora investeringar har nyligen gjorts inom sågverksindustrin, det finns även tillverkning av energipellets samt isolermaterial baserat på återvunnet tidningspapper.

Inom besöksnäring finns allt från handel, restaurang, boendeanläggningar såsom hotell, vandrarhem, campingar, stugbyar, aktivitetsföretag osv. Idre Fjäll och Idre Himmelfjällsområdet är ett starkt och expansivt område.

Andra starka branscher är byggverksamhet, jord- och skogsbruk, åkerier och entreprenadfirmor samt en växande skara friskvårdsföretag.

Företagstjänster är en stark bransch med många serviceföretag med olika inriktning som kan kopplas till den starka turismen.

Inom jordbruk och fiske är renskötsel och fiskodling/fiskförädling företrädda.

Husdjursskötsel, mjölkproduktion och odling förekommer i viss omfattning, liksom jakt- och fiskevård. Slakteri och charkuteri är exempel på vissa mindre branscher.

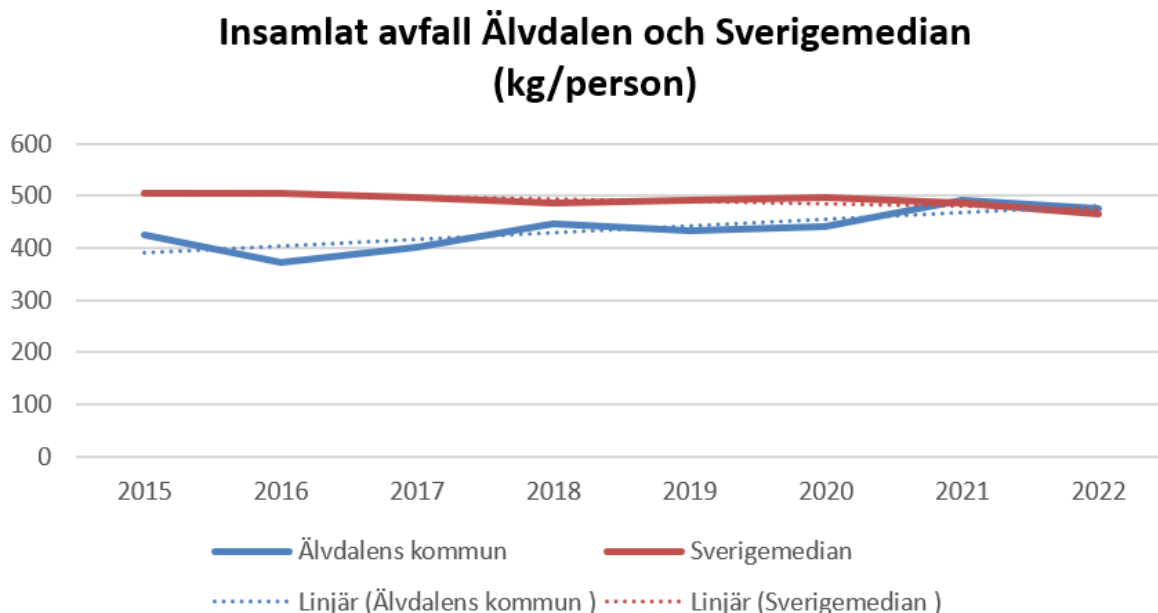
Utvinningssindustri är en relativt stark bransch. Materialtäkter och stenbrott är viktiga företrädare och även viss torvindustri förekommer. Prospekteringar i modern tid kanske på sikt kan leda till en nymorgnad gruvindustri.

Administrativa uppgifter, 2022	Invånare	Hushåll i en- och tvåfamiljshus	Lägenheter	Fritidshus	Antal små avlopps- anläggningar
Älvdalen	7018	3019	616	5193	1910

1.2. Total mängd avfall

Nedan presenteras ett diagram över totala mängden avfall per person i Älvdalens kommun och Sverigemedianen tillsammans med en trendlinje, se Figur 1 nedan. Trenden visar att de senaste åtta åren har avfallsmängden ökat med 12 % under perioden 2015-2022 i Älvdalens kommun medan Sverigemedianen varit stabil.

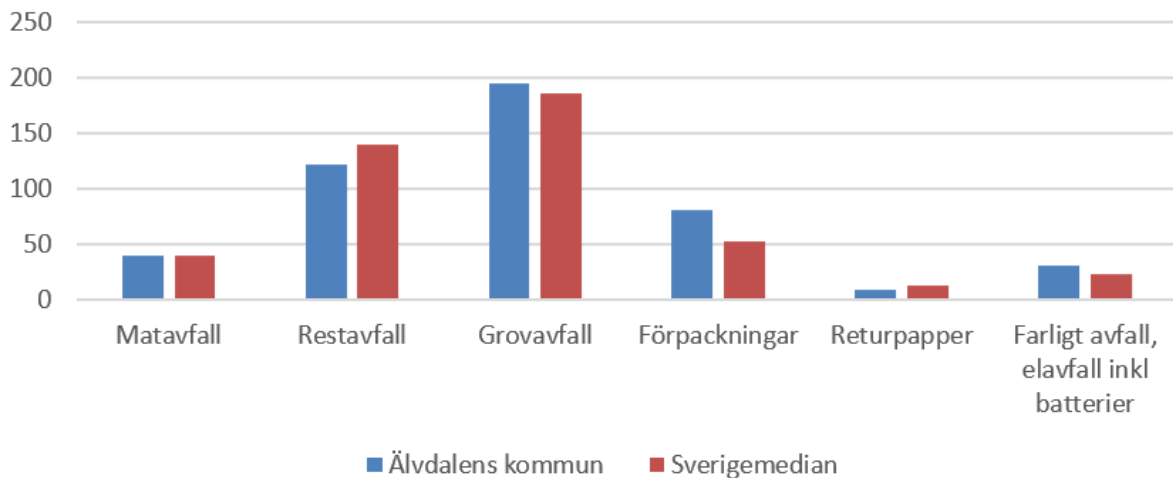
En trolig anledning till att Älvdalens volymer per person har ökat beror på att det pågår en stor nybyggnation i fjällvärlden.

Figur 1: Total mängd insamlat avfall (kg/person) för Älvdalens kommun och Sverigemedian med trendlinjer, mellan åren 2015 och 2022.

Figuren 2 nedan visar hur Älvdalens kommun presterar jämfört med Sverigemedel år 2022 olika avfallskategorier. Den fraktion som har störst avvikelse i förhållande till Sverigemedel är förpackningar, och en anledning till detta kan vara att en stor andel förpackningarna i Idrefjälls område samlas in tillsammans med mat- och restavfall och lämnas till ÅVC.

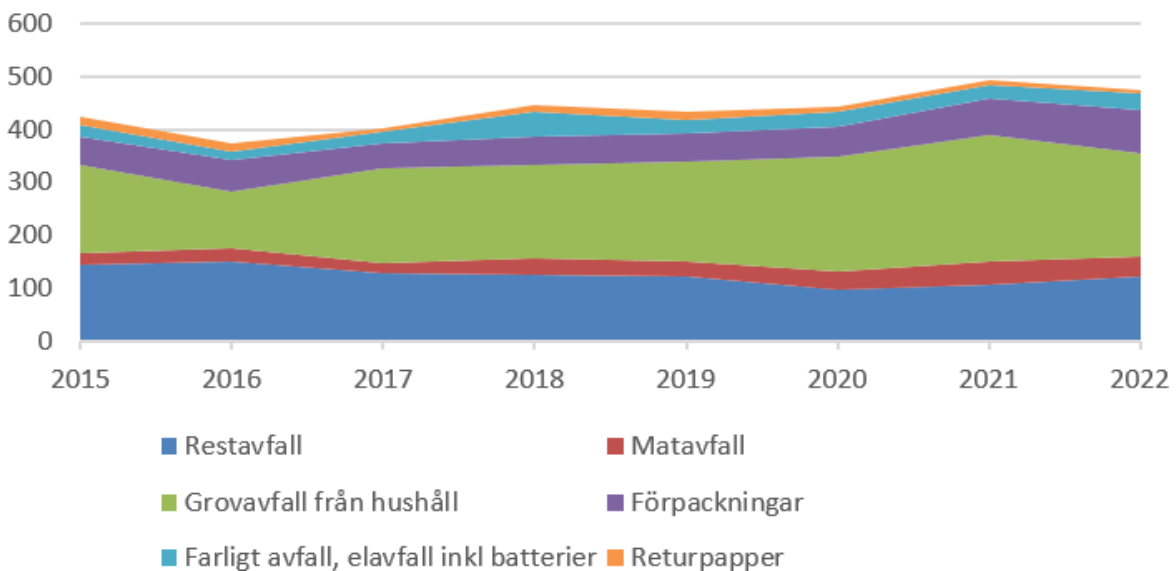
Avfallsnivåer för Älvdalen och Sverigemedian 2022 (kg/person)

Figur 2: Avfallsnivåer för Älvdalens kommun och Sverigemedian under år 2022 (kg/person).

I Figur 3 nedan visas ett trenddiagram indelat i de fraktioner det totala hushållsavfallet består av i Älvdalens kommun de senaste åtta åren. Den största delen utgör "grovavfall". Näst största andelen utgörs av restavfall. Mängden matavfall som visas i figuren nedan avser insamlat matavfall för gemensam hantering, utöver den insamlade mängden har 1736 hushåll i Älvdalen hemkompost för matavfall.

Total mängd hushållsavfall (kg/person)

Figur 3: Total mängd avfall (kg/person) uppdelat i olika avfallstyper.

1.3 Förpackningar och returpapper

Fram till 2023-12-31 har förpackningsproducenterna (FTI) ansvar att samla in och ta emot förpackningar. Detta görs genom att hushållen och verksamheter lämnar sina hushållsförpackningar på en av de ÅVS:er som finns i kommunen. Vissa bostadsföretag och verksamheter har hämtning av förpackningar som sedan lämnas på företags ÅVC.

År 2022 samlades in totalt 724 ton förpackningar.

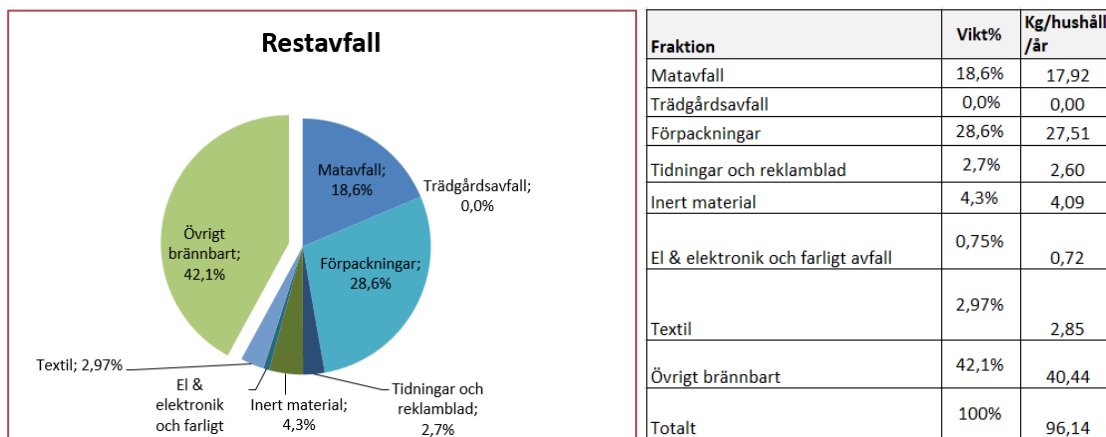
Av dessa var 404 ton glasförpackningar, 173 ton pappersförpackningar, 118 ton plastförpackningar respektive 29 ton metallförpackningar.

Sedan 2022-01-01 har Nodava det kommunala ansvaret att samla in returpapper (tidningar- och trycksaker) från hushållen som sedan lämnas till producenterna Idag lämnas returpapper på en av de ÅVS:er som finns i kommunen.

År 2022 samlades in totalt 76 ton returpapper.

1.4 Förbränning

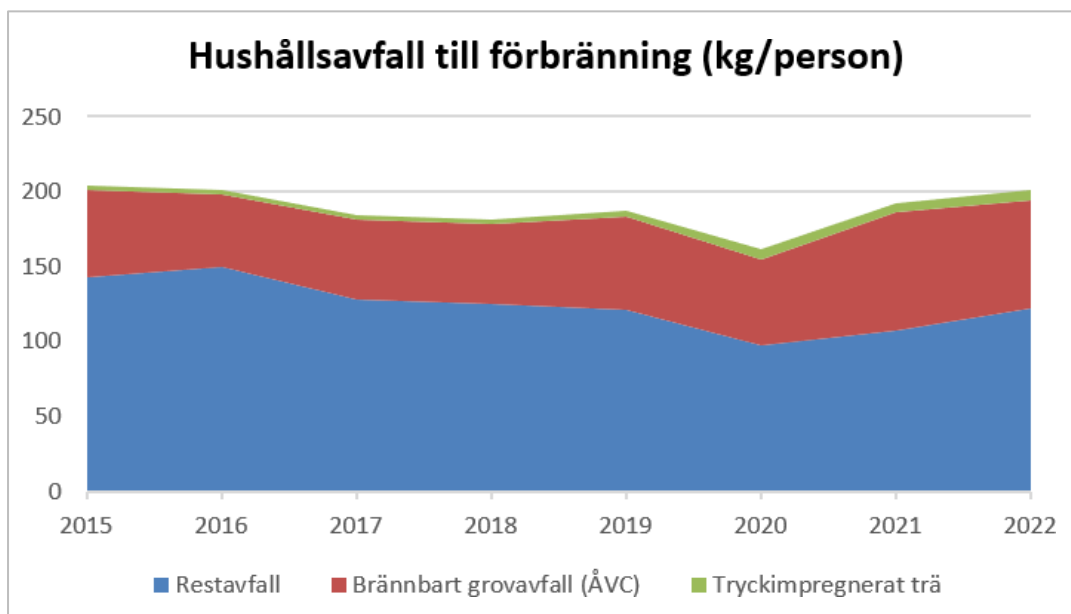
Idag skickas 100% av restavfall från bostadsnära insamling och brännbart grovavfall från återvinningscentraler (ÅVC) till förbränning. I figuren 4 nedan redovisas vad restavfallet bestod av vid en plockanalys för villahushåll med centralkompost utförd år 2020.

Figur 4: Innehåll i restavfall för villahushåll vid plockanalys i Älvdalens kommun år 2020.

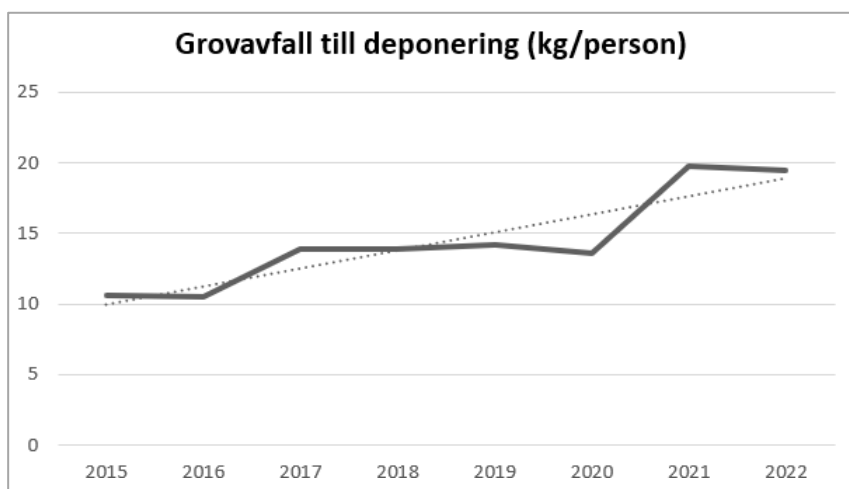
Den ljusgröna tårtbiten "Övrigt brännbart" i Figur 4 utgör den del avfall som villahushållet har sorterats rätt, övriga färger visar de delar i restavfallet som är fel sorterat. Detta betyder att ca 58 % av det som slängs i restavfall är felsorterat och endast 42 % är rätt sorterat. De två enskilt största posterna av det som felsorteras är förpackningar och matavfall.

Figur 5 nedan visar att totala mängden avfall som går till förbränning i princip ligger på samma nivå som 2015. Från att ha en nedåtgående trend under åren 2015 tom 2020 ser trenden ut att avfallet per år ökar. De två kategorier som bidrar med störst andel avfall till förbränning är restavfall och träavfall.

Figur 5: Diagram över förhållandet mellan olika avfallskategorier och förbränning. Redovisas i kg/person mellan åren 2015 och 2022 i Älvdalens kommun.

1.5 Avfall till deponering

Figur 6: Mängden avfall till deponi mellan åren 2015 och 2022 i kg per person för Älvdalens kommun.

I Figur 6 går det att se att mängden avfall som skickas till deponering ökat under perioden 2015 tom 2022. Mängden representerar en liten del av det totala avfallet men på individnivå handlar det om ca. 19 kilo deponerat avfall år 2022 och i snitt 42 % ökning under perioden. Då världen haft en pandemi och befinner sig i en lågkonjunktur är det svårt att dra några långtgående slutsatser om dessa siffror kommer fortsätta ligga på en högre nivå.

1.6 Nedlagda deponier

I Älvdalens kommun finns tjugofem (25) nedlagda deponier där kommunen eller enskilda byar historiskt lagt hushållsavfall för förvaring. Även om dessa deponier slutade användas för många år sedan finns det fortfarande ett ansvar att ha kontroll på eventuell negativ påverkan på närmiljön och vidta åtgärder om behov av sådana påvisas.

För att bedöma och kontrollera om en deponi riskerar att påverka närmiljön används metoden MIFO som tagits fram av Naturvårdsverket. Metoden kan utföras på tre nivåer om behov av detta finns.

För Älvdalens del genomfördes MIFO fas 1 år 2011 och antalet deponier per bedömd riskklass listas i tabellen 1.

Bedömd riskklass (1-4) enligt MIFO Fas 1	Antal deponier (stycken)
Riskklass 1	0
Riskklass 2	8
Riskklass 3	16 (varav 3 på gräns till riskklass 2)
Riskklass 4	1
Totalt	25

Tabell 1: Lista över nedlagda deponier i Älvdalens kommun

1.7 Insamlingssystem och anläggningar

Idag hämtas mat- och restavfall fastighetsnära eller vid CUS i två separata insamlingskärl. Grovavfall och farligt avfall lämnas på återvinningscentral (ÅVC). Förpackningar och returpapper lämnas på återvinningsstationer (ÅVS).

Från och med 1 januari 2024 är det ett kommunalt ansvar att samla in förpackningar. Nodava kommer att ansvara för insamlingen och återlämna dessa till producenterna. År 2022 fastställdes samma ansvarsordning för insamling av returpapper. Kommunerna ska få ersättning från producenterna för arbetet med insamling.

Matavfall samlas in, mellanlagras i Mora och transporteras sedan till Gästrike Återvinnarens anläggning för biogas- och växtnäring i Gävle.

Insamling av material för återbruk sker på ÅVC. Försäljning sker med externa aktörer via samarbetsavtal. Lokala aktörer är 2023: ”Iessn till”, privata gårdsloppisar och andra pop-up arrangemang.

Aktuella anläggningar	Plats
Återvinningscentral	ÅVC Idre, Särna och Älvdalen
Mellanlager för matavfall, MOÄ	Kråkberg, Mora
Central uppsamlingsplats, CUS	38
Återvinningsstation, ÅVS	16

Tabell 2: Lista över Avfallsanläggningar som används av Älvdalens kommun

1.8 Övrigt kommunalt avfall

Vissa avfallsslag som uppstår inom den kommunala verksamheten hamnar utanför begreppet kommunalt avfall. Då mängder för dessa avfallsslag inte efterfrågats tidigare finns i dagsläget inga uppgifter sammanställda.

Avfallsslag	Berörda kommunala verksamheter
Väggrus	Samhällsenheten, NODAF
Snö	Samhällsenheten, NODAF
Bygg- och rivningsavfall	NODAF, Nodava
Schaktmassor	NODAVA, Samhällsenheten, NODAF
Parkavfall	Samhällsenheten, NODAF
Fettavskiljarslam	NODAVA

Tabell 3: Lista över andra avfallsslag än hushållsavfall och som uppkommer i Älvdalens kommun

1.9 Avfall som kommunen inte ansvarar för

I Älvdalens kommun verkar ett flertal enskilda företag och även hos dessa uppstår avfall som behöver tas omhand. Mat- och restavfall sorteras och hämtas på samma sätt som hushållen i kommunen. För mottagning och hantering av grovavfall respektive verksamhetsavfall tecknar de enskilda verksamheterna avtal med auktoriserad verksamhetsutövare för de avfallsslag som uppkommer i verksamheten.

Tillsynsmyndigheterna utövar tillsyn på dessa frågor. Då mängder eller hantering för dessa avfallsslag inte efterfrågats tidigare finns i dagsläget inga uppgifter om mängder sammanställda.

Avfallsslag	Berörda verksamhetsområden
Farligt avfall	Verksamheter
Bygg- och rivningsavfall	Bostäder, lokaler och verksamheter
Förorenade schaktmassor	Gata, VA, Bostäder, lokaler och verksamheter
Annat	Verksamheter

Tabell 4: Lista över andra avfallsslag än hushållsavfall och som uppkommer i Älvdalens kommun

Referenser

DalaAvfall, 2019. - *Vad är DalaAvfall - Avfallsplanen - Ny lagstiftning - Vad händer med avfallet, varför sortera?*. [Online]

Available at: <http://avfallsplandalarna.se/wp-content/uploads/2019/06/DalaAvfall.pdf>
[Använd 15 Juni 2023].

Greenpeace Sverige, 2023. *Sveriges Overshoot Day är redan här*. [Online].

Naturvårdsverket, u.d. *Elavfall*. [Online]

Available at: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/avfallslag/elavfall/>
[Använd 26 Juni 2023].

Naturvårdsverket, u.d. *Lagar och regler om avfall*. [Online]

Available at: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall/lagar-och-regler-om-avfall/>
[Använd 15 Juni 2023].

Regeringskansliet, 2022. *Agenda 2030 för hållbar utveckling*. [Online]

Available at: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/> [Använd 15 Juni 2023].